

- בלמס -

לשכת הייעוץ המשפטי
 טלפון: 02-5428150
 פקס: 02-5898762
 כ"ו באלול, התשע"ג
 1 ספטמבר 2013
 סימוכין: 114605613
 רמ/02/38

לכבוד

מר חגי אלעד
 מנכ"ל האגודה לזכויות האזרח
 רח' נחלת בנימין 75
תל אביב

עו"ד שרונה אליהו - חי
 האגודה לזכויות האזרח
 רח' נחלת בנימין 75
תל אביב

א.ג.ג,

הנדון: טיפול המשטרה בהפגנות נגד חוק פראוור - בגין
 בסימוכין ל: פנייתכם למפכ"ל המשטרה מיום 18.7.2013

1. בפנייתכם שבסימוכין קבלתם כנגד "שימוש באמצעים בלתי מידתיים ומופרזים נגד מפגינים לרבות שימוש בגז מדמיע וירי רימוני הלם ונקיטה באלימות פיזית כלפי מפגינים" והכל בהתייחס לשתי הפגנות שנערכו ביום 15.7.13 בבאר שבע ובסחנין.
2. הפניה הועברה לטיפול. לאחר בדיקה שנערכה, על ידי קציני תלונות הציבור של המחוז הדרומי והצפוני עולה התמונה הבאה:

הפגנה בצומת יובלים (סמוך לסחנין)

3. המדובר בהפגנה בת 500 משתתפים אשר לא נתבקש לגביה רישיון. ההפגנה התקיימה בצומת יובלים המצוי על ציר ראשי המחבר בין צומת המוביל לצפון (ציר 805). המחאה קוימה סמוך לשעה 17:00 שהינה שעת תנועת שיא של משתמשי הכביש.
4. הגם שהמחאה לא תואמה עם המשטרה, המשטרה נערכה במהירות האפשרית לאפשר את קיומה ומתן אבטחה מתאימה.

המטה הארצי, דרך בר לב, ירושלים, מיקוד 91906

5. המחאה כללה, למצער, חסימות הציר הראשי לפרקים וזאת במשך כשלושת רבעי שעה תוך שהמארגנים מודים כי אין להם שליטה בהמון. חבר כנסת אשר ניסה לסייע בפתיחת הציר זכה לקריאות "בוגד" וחסימות הציר נמשכו ללא יכולת הידברות עם המוחים.
6. הדבר יצר עומסי תנועה כבדים ובלתי נסבלים.
7. בסמוך לשעה 17:45 ולאור התנהלות המחאה, חסימות הציר הנמשכות, העדר יכולת הידברות עם המוחים, עומסי התנועה הכבדים וחוסר יכולת לשלוט במחאה הוכרזה המחאה כהתקהלות בלתי חוקית וניתן למוחים פרק זמן סביר להתפזר.
8. בתגובה לתחילת הפינוי החלה התפרעות רבתי, לרבות ידווי אבנים מאסיביות לעבר השוטרים ולעבר רכוש, וכן תקיפות שוטרים באמצעות מקלות. בעקבות התפרעות זו נפצעו 8 שוטרים.
9. לאור היקף ההתפרעות והפגיעה בשוטרים נעשה שימוש באמצעים לפיזור המון שכללו רימוני הלם ושימוש בפרשים (שני סוסים נפצעו בעקבות ההתפרעות).
10. במהלך פיזור ההתפרעות נעצרו 14 מתפרעים. יש כוונה למצות עימם את הדין.

ההפגנה בבאר שבע

11. המדובר באירוע מחאה שנתבקש לגביו רישיון ובו צפויים היו להשתתף כ-700 איש. על פי תנאי הרישיון האירוע אמור היה להתקיים בין השעות 9:30 (התכנסות) ועד 11:30 (סיום עצרת) והוא כלל תהלכה, **על המדרכה**, משדרות בן גוריון לשדרות רגר בבאר-שבע, ועצרת מול בניין הרשות להסדרת ההתיישבות הבדואית בנגב, הנמצאת במרכז הנגב בבאר-שבע.
12. בפועל, התהלכה החלה בשעה 10:00 ובחלוף 5 דקות מראשיתה החלו המפגינים לרדת מהמדרכה אל הכביש. בתחילה נעו על שדרות בן גוריון בשני התיבים (עורק תחבורה ראשי המוביל לבית חולים סורוקה) ולאחר מכן על שדרות רגר (ציר מרכזי לתחבורה ציבורית), כל זאת כאמור בניגוד לתנאי הרישיון אשר קבעו כי התהלכה תעבור על המדרכה.
13. כתוצאה מכך נתסמו 2 הרחובות הראשיים בין השעות 11:30-10:00 עד אשר בוצע פיזור.
14. יודגש כי המרחק בין נקודת הכינוס ברחוב בן גוריון ובין צומת הרחובות רגר-בן גוריון עומד על כ-150 מטר. המפגינים, ובראשם המארגנים, הלכו מרחק קצר זה בפרק זמן של כ-35 דקות בהליכה איטית ומכוונת. עם הגעתם לצומת בן גוריון בשעה 10:50 לערך חלק מהמפגינים התיישבו על הכביש תוך שהם חוסמים את התנועה.

15. מפקד הכוח במקום פנה למארגנים במטרה לפנות את הציר בהידברות, אך הם טענו כי אין להם שליטה על הצעירים. בוצעה הערכת מצב במקום בראשות ממ"ר נגב ומשלא צלחו ניסיונות ההידברות החל הליך הפיזור שהסתיים סמוך לשעה 11:30.

16. כל עוד ביטאו המפגינים את מחאתם בעמדם על המדרכה, לא התערבה המשטרה, שנכחה במקום בכוחות מוגברים, במטרה לאפשר להם לממש את חופש הביטוי.

17. גם כאשר ירדו חלק מהמשתתפים בהפגנה אל הכביש וגרמו לחסימתו ולהפרעה לתנועה, נקטו השוטרים בניסיונות לשדלם לפנות את הכביש ופנו תחילה בערוצי הידברות עם מנהיגי הציבור במקום, אולם, כאמור, הדבר לא צלח והמפגינים לא גילו כל כוונה לפנות את הכביש.

18. לאחר מכן החלו המפגינים להשתמש באלימות כלפי שוטרים וסוסים של יחידת הפרשים לרבות באמצעות מוטות. כתוצאה מכך נפגעו שוטרים ונזקקו לטיפול רפואי.

19. לצורך ביצוע משימת הפיזור נדרשו הכוחות במקום להפעיל את הכוח המסור בידם במידה הראויה.

20. בסופו של יום נעצרו 14 חשודים, שמתוכם שני קטינים ואשה אחת. בהסתמך על תיקי החקירה, הכוללים עדויות של שוטרים שנכחו במקום, לרבות תיעוד מלא של האירוע (שלא כמו התיעוד החלקי אליו הופנה מכתב האגודה), הוגשו עד כה לבימ"ש חמישה כתבי אישום.

21. פעילות השוטרים נבחנה ע"י בימ"ש שלום בבאר-שבע עת נדרש לשחרור קטינים שנעצרו באירוע. בין השאר נאמר על ידי בית המשפט: "מתוך עיון בכל אחד מתיקי החקירה, מצאתי כי נאסף חומר חקירה שיש בו התאמה לעבירות המיוחסות ... לא מצאתי אי חוקיות או פעולה בחוסר סמכות או בחוסר שיקול דעת או מעצר בלתי חוקי, ולפיכך ..... לא מורה על שחרור בערובה, שלמי מהעצורים"

22. ובאותו עניין נאמר ע"י השופטת רות אבידע בבימ"ש המחוזי בבאר-שבע: "כעולה מחומר ראיות המצוי בתיקי החקירה, הרי שיש בידי המשיבה ראיות לכאורה להוכחת העבירות המיוחסות לעוררים.... אחד מסממני הדמוקרטיה היא הזכות להפגין, ואולם, הפגנה לא מהומה, ודמוקרטיה אינה אנרכיה. תפקידם של השוטרים הוא לשמור על שלטון החוק, ותפקידו של שלטון החוק הוא לשמור על השוטרים"

לסיכום

23. המדובר בשני אירועי מחאה שהמשטרה פעלה על מנת לאפשר קיומם למרות שאחד מהם כלל לא תואם עימה. עם זאת, משעה שהמפגינים פעלו לחסימת צירי התנועה, שהם צירי תנועה ראשיים, בשעות השיא, ראתה המשטרה לעצמה חובה לפעול לפיזור המפגינים.

24. בשני המקרים המפגינים לא נעתרו להוראות המשטרה, נהגו באלימות נגד שוטרים ואף הביאו לפציעתם. בשני המקרים נעשו נסיונות הידברות עם המפגינים – ורק לאחר שאלה כשלו, הוחל בשימוש באמצעים לפיזור הפגנות. האמצעים בהם נעשה שימוש ננקטו בהתאם למדרג המקובל במשטרת ישראל, על פי שיקול דעת המפקדים בשטח המתבסס על אופי האירועים ונסיבותיהם.

25. הגם שלחופש הביטוי מעמד מיוחד במדינה דמוקרטית, אין הוא נותן חופש בלתי מוגבל למוחים לפגיעה באחרים. חירות הביטוי והמחאה אין פירושה פריקת עול ורסן. בשם חופש הביטוי והמחאה לא ניתן "לשתק את החיים בעיר" ולא ניתן לפגוע בשוטרים. לאור זאת, אני סבורה כי השוטרים פעלו כדין, וההחלטות לעשות שימוש באמצעים לפיזור הפגנות – בדין נעשו.

26. בשולי הדברים אבקש להוסיף - במכתביכם חוזרות ועולות טענות קשות (לכאורה) בדבר שימוש המשטרה שלא כדין בכוח באירועים שונים. טענות אלה ראוי שיבחנו על ידי המתלקה לחקירות שוטרים שהיא הגורם המוסמך והמתאים לבחינתן של טענות מסוג זה. לאור זאת, להבא אבקשכם להפנות את התלונות למח"ש. לחילופין, וככל שמדובר באירועים קלים יותר יש להפנותם לבירור אצל קציני תלונות הציבור בכל מחוז ומחוז.

בכבוד רב,
 עו"ד אילנה אלישר, נצ"ם
 המשנה ליועץ המשפטי

העתק:
 לשכ"מ - 103182313
 יועמ"ש מחוז דרום
 יועמ"ש מחוז צפון